

ELENA DARIANI –LITERARY MYSTIFICATION

ელენე დარიანი – ლიტერატურული მისტიფიკაცია

Pheride Sanaia

PhD in Philology,

Tbilisi, Georgia

+995 577 42 08 78, ferisanaia@gmail.com,

<https://orcid.org/0000-0002-6963-6651>

Abstract. The cycle „Elene Dariani’s Diaries” has been written in 1915-1923. Fourteen poems of a cycle „Elene Dariani’s Diaries” especially distinctly show the tendencies peculiar European.

Paolo Iashvili faced double challenge: Elene Dariani was not only a lyrical character or heroine but she should have been taken as the author of the „Dariani” verses.

Multiple varieties of mystification were an integral part of modernism and the avant-garde. It is within Georgian modernism that brilliant literary mystification found its embodiment represented Paolo Iashvili’s „Elene Dariani’s Diaries”.

In Paolo Iashvili’s lyrics are obviously separated real, a apistology background and mystification the world projected on simulation.

Every writer appeals to characterize the objects with colors. Some writers’ language is rich with color indicating vocabulary. The internal form of color words can be determined by the lexical-speech meaning, to which additional information is added in the context itself; Analysis of words is needed both separated and in context.

Color artistic analyze has an important part in Paulo Iashvili works. The dominant colors in his works are red and yellow as the indication of “evil” color. Blue color dominant in poesy of „Elene Dariani’s Diaries”. One can meet white, blue, green and black colors as well that have semantic charge in his poetry. Using different colors poet describes comparatively peaceful events. He uses chromatic and achromatic colors.

Key words: Paolo Iashvili, „Elena Dariani’s Diaries“, Poetry, Literary Mystification.

ფერიდე სანაია

ფერიდე სანაია, ქართული ფილოლოგიის დოქტორი,

ქ. თბილისი, საქართველო

+995 577 42 08 78, ferisanaia@gmail.com,

<https://orcid.org/0000-0002-6963-6651>

აბსტრაქტი. წინამდებარე ნაშრომში განვიხილავთ, თუ ვინ არის „დარიანული ლექსების“ ავტორი და 90-იანი წლების შემდეგ კვლავ რატომ განახლდა სჯა-ბაასი ელენე დარიანის ვინაობის შესახებ.

როგორც ცნობილია, „ელენე დარიანის დღიურების“ ციკლი 1915-1923 წლებშია შექმნილი. მართალია „დარიანული” იდუმალება და შემოქმედება საინტერესო მოვლენად იქცა, მაგრამ კრიტიკაც იმთავითვე გამოიწვია. მაშინდელი საზოგადოების ნაწილთა შეფასებით, ბესიკისა და ბარათაშვილის სატრფიალო ლექსების შემდეგ, ელენე დარიანის ლექსები „ვერ თავსდებოდა დაკანონებული პოეტური ნორმების ფარგლებში”.

„ცისფერყანწლები“ მიიჩნევდნენ, რომ პოეზია მხოლოდ რეალურად არსებულ პოეტთა სახელებით არ უნდა ამოწურულიყო. ეს სახელები მათ მითად გადააქციეს, რომელთა საშუალებით შექმნეს ერთგვარი სიმბოლოები, რასაც მათი აზრით, უფრო მეტი ღირებულება გააჩნდა.

„დარაინული ლექსები“, რომელიც ცხრა წლის განმავლობაში იხვეწებოდა ახალი ფერებით, ლირიკული გარდასახვის იშვიათ მაგალითს წარმოადგენს. „ელენე დარიანის დღიურებში“ პ. იაშვილმა იმდროინდელი პოეზიისგან განსხვავებული ერთგვარი პოეტური ველი შექმნა. მისი მიზანი იყო მკითხველი მიუწვდომელი და საიდუმლო მშვენიერებისათვის ეზიარებინა. ხელოვანმა თავის წარმოსახვაში მისტიფიკაციის საშუალებით შექმნა პოეტი ქალის მხატვრული ნიღაბი – ელენე დარიანის მითი. პაოლო იაშვილს პოეტური გარდასახვის იშვიათი უნარი ჰქონდა, რაზეც მეტყველებს კიდევაც შემთხვევით შემორჩენილი მცირეოდენი ჩანაწერებიც, რომლებმაც დღემდე მოაღწიეს.

ელენე დარიანის საიდუმლო საზოგადოებამ დიდხანს ვერ ამოიცნო. თუ ვინ იყო ელენე დარიანის ფსევდონიმით დაწერილი ლექსების ავტორი, ამასთან დაკავშირებით განსხვავებული მოსაზრებები არსებობს. ლიტერატორთა ნაწილი ფიქრობს, რომ ეს იყო ელენე ბაქრაძე; უმეტესი ნაწილი კი მიიჩნევს, რომ სინამდვილეში ეს პაოლო იაშვილის ლიტერატურულ მისტიფიკაციას წარმოადგენდა.

თანამედროვე მკვლევართა ნაწილს მიაჩნია, რომ ელენე ბაქრაძე ელენე დარიანის „პროტოტიპი“ იყო, ხოლო ლექსების ავტორი პაოლო იაშვილია. მეორე ნაწილი კი ფიქრობს, რომ ეს იყო ელენე ბაქრაძე; ამ საკითხის გარშემო დავამ 2020 წლიდან პოლიტიკური განზომილებაც კი შეიძინა, რასაც უფრო ვრცლად წინამდებარე ნაშრომში განვიხილავთ.

საკვანძო სიტყვები: ელენე დარიანი, ლიტერატურული მისტიფიკაცია, ლექსიკა, პოეზია.

შესავალი. თუ ავტორი ფსევდონიმს ეფარება და შეგნებულ სტილიზაციას მიმართავს, საქმე მისტიფიკაციასთან გვაქვს. მისტიფიკაცია ლიტერატურული ბრძოლის საშუალებადაა გამოყენებული ან ავტორს პოლიტიკური ზრახვები ამოქმედებს და ცენზურის შიშით მიმართავს ამ ფორმას. ეს შეიძლება იყოს პოლიტიკურ-პოლემიკური, ყოფითი-ცხოვრებისეული, პიროვნულ-ავანტიურისტული, თაღლითურ-მერკანტილური; აგრეთვე, გახუმრების, თეატრალურობის, ნიღბის მორგების, თამაშის, კრეატიულობის გამოვლენა და ა.შ.

ლიტერატურის ისტორიის მცირე ლექსიკონის მიხედვით: „მხატვრულ ლიტერატურაში მისტიფიკაცია ნიშნავს ნაწარმოების ავტორად სხვა ან გამოგონილი პიროვნების აღიარებას, ანდა ნაწარმოების გამოცხადებას ხალხური შემოქმედების ნიმუშად და სხვ. მაგალითად, პ. იაშვილი თავის ლექსებს აქვეყნებდა, როგორც ელენე დარიანის ნაწარმოებს“ [1972: 103].

გ. მიქაძის ფსევდონიმების ლექსიკონში ვკითხულობთ: ფსევდონიმები, რომლებსაც აქვს ქალის სახელის ფორმა, სინამდვილეში ეკუთვნის მამაკაცს. მაგ.: ზაირა – ს . ბატკუაშვილი; ელენე დარიანი – პაოლო იაშვილი; თამარ ჩქარული – კონსტანტინე ლორთქიფანიძე [მიქაძე, 1984].

როგორც მსოფლიო ლიტერატურიდანაა ცნობილი, მისტიფიკაციის ფორმას ხშირად მიმართავდნენ ხოლმე მწერლები, პოეტები, ესეისტები. ფრანგმა პოეტმა გიომ აპოლინერმა 1909 წელს მემჩანური პოეზიის დაცინვის მიზნით, პოეტის ქალის ლუიზა ლალანის სახელით, რამდენიმე წერილი და ლექს-პაროდია დაწერა. პ. იაშვილის მსგავსად

გ. აპოლინერს გამძაფრებული ჰქონდა პლასტიკური ხელოვნების – ფერწერის აღქმა. ლ. ავალიანის აზრით, იქნებ იცოდა კიდევ ამ მისტიფიკაციის ამბავი პაოლო იაშვილმა, რადგან პარიზში ყოფნისას იგი ხშირად ხვდებოდა აპოლინერს. იქნებ ელენე დარიანი რაღაცნაირად ლუიზა ლალანითაც იყოს შთაგონებული [ავალიანი, 1977:151].

XVIII საუკუნის ფრანგი პოეტი დეფორჟ-მაიარიც ამოეფარა ქალის სახელს, რომლის ლექსებმა საყოველთაო აღიარება მოიპოვა. ფლობერის შემოქმედებაში შთამბეჭდავად წარმოჩენილი ქალის სულიერი სამყარო. ის წერდა, რომ მადამ ბოვარი ეს მე ვარო. საინტერესოა, აგრეთვე შტეფან ცვაიგის მოთხრობები, ვ. ბრიუსოვის – „ნელი“, ფრანგი კლასიკოსის გი დე მოპასანის „წუთისოფელი“, სადაც მთავარი გმირი ქალია. გავიხსენოთ, შიო არაგვისპირელის ნოველებიც, რომლებშიც წარმოჩენილია ქალის ფსიქოლოგია, მაგრამ ელენე დარიანისნაირი თამამი ქალი ქართულ პოეზიაში არ ყოფილა.

ცისფერყანწელთა აზრით, სრულიად არ იყო საჭირო, რომ პოეზია მხოლოდ რეალურად არსებულ პოეტთა სახელებით ამოწურულიყო. ეს სახელები, როგორც მითები, ძვირფასი იყო მათთვის, მაგრამ პოეტს შეეძლო შეექმნა ახალი მითი (აშორდია, ირუბაქიძე, ელენე დარიანი...). მათი აზრით, მითის შექმნა თუმცა უფრო ძნელი იყო, სამაგიეროდ, უფრო მეტი ღირებულება გააჩნდა [ჯალიაშვილი, 2009:28].

ელენე დარიანის შექმნა გამოწვეული იყო „ცისფერყანწელთა“ სურვილით, რომ „ცისფერ ორდენში“ ჰყოლოდათ პოეტი ქალი. მხოლოდ მეგობრებმა იცოდნენ, რომ სინამდვილეში ელენე დარიანის უკან იმალებოდა პაოლო იაშვილი, რომლისთვისაც ეს ერთგვარი ნიღაბი იყო. ისინი ცდილობდნენ ხელი შეეწყოთ, რომ ეს მისტიფიკაცია, ანუ გამოგონილი პერსონაჟი, დამკვიდრებულიყო, როგორც ცოცხალი წარმომადგენელი. „როგორც ტომას ჩატერტონმა გამოიგონა მე-14 საუკუნის პოეტის – როულის მითი, ისე ერთმა თანამედროვე პოეტმა გამოიგონა ელენე დარიანის მითი“, – წერდა ვალერიან გაფრინდაშვილი ჟურნალ „მეოცნებე ნიამორებში“ (1922, №7).

წარმოდგენილი ნაშრომის მიზნებს წარმოადგენს: სხვადასხვა კრიტიკული მოსაზრებების განხილვა „დარიანული ლექსების“ ავტორის ვინაობასთან დაკავშირებით; დარიანული ფსევდონიმით დაწერილი ლექსების ლექსიკური და სიმბოლური მნიშვნელობების წარმოჩენა/დადგენა.

მეთოდები. წინამდებარე ნაშრომი ეფუძნება დაკვირვების, აღწერის, განმარტებისა და შედარებითი ანალიზის მეთოდებს.

მსჯელობა და შედეგები. ელენე დარიანის საიდუმლო საზოგადოებამ დიდხანს ვერ ამოიცნო. მითის მთავარმა სიმბოლომ, ლიტერატურულმა ფენომენმა, მხატვრული თვითგამოხატვის თუ შემოქმედებითი გარდასახვის განუმეორებელმა მაგალითმა, ელენე დარიანის მისტიფიკაციამ თორმეტ წელიწადს გაუძლო. 1924 წლის შემდეგ კ. იაშვილი ელენე დარიანის თემას არ დაბრუნებია.

პირველად სანდრო ცირეკიძემ აღნიშნა, რომ პაოლო იაშვილმა „გამოიყვანა პოეტი ქალი ელენე დარიანი“ (გაზ. „ბარიკადი“, 1924, №1, გვ.2).

ელენე დარიანის ვინაობის შესახებ მითქმა-მოთქმა 1990-იან წლებში ისევ გაჩნდა. გამოჩნდა ქალი ელენე ბაქრაძე, რომელმაც განცხადა, რომ ელენე დარიანი მისტიფიკაცია არ იყო, არამედ თავად წარმოადგენდა მის ნიღაბს ამოფარებულ რეალურ ელენეს. ამასთან დაკავშირებით დაიბეჭდა არაერთი მკვლევრის წერილი.

ლ. ავალიანის აზრით, ელენე დარიანი ეს არარსებული პირი სწორედ პაოლო იაშვილმა შექმნა, თუმცა მაშინ მის არსებობაში ეჭვიც არავის შეჰპარვია (წიგნი „პაოლო იაშვილი“ და სხვა წერილები). ხოლო ისტორიკოსი გ. ჯავახიშვილი თავის მასალებზე დაყრდნობით, რომელიც ელენე ბაქრაძის არქივში აღმოაჩინა, ამტკიცებდა, რომ ელენე

დარიანი არა პოეტური გარდასახვა, არამედ რეალური ქალი – ელენე ბაქრაძე იყო („ელენე დარიანის ლეგენდა და სინამდვილე“, 2001). მისი აზრით, ელენე დარიანის ფსევდონიმი აღებულია ინგლისელი მწერლის ოსკარ უაილდის „დორიან გრეის პორტრეტის“ მთავარი გმირის სახელიდან და „ადევს ქართული სიტყვის დარის შინაარსი“. ქართველ ლიტერატორთა უმრავლესობამ არ გაიზიარა მკვლევარ გ. ჯავახიშვილის მოსაზრება, ამ საკითხთან დაკავშირებით. თუმცა, ეს მოსაზრება დღემდე საკამათოდ რჩება.

გიორგი ჯავახიშვილის პუბლიკაციის პასუხად ზ. ლომჯარიამ გამოსცა ელენე დარიანის ლექსები, რომელსაც მცირე მონოგრაფიის ზომის კვლევა დაურთო, რომელიც ძირითადად ეძღვნებოდა იმის მტკიცებას, რომ ელენე დარიანი პაოლო იაშვილის ფსევდონიმი იყო. როგორც ზ. ლომჯარია წერს, არცერთი „ცისფერყანწელის“ მოგონებაში ელენე ბაქრაძე ელენე დარიანის სახელით მოხსენიებული არ არის [ლომჯარია, 2000: 63-64].

2013 წელს ლიტერატურის მუზეუმში ჩატარდა გამოფენა, „ელენე დარიანი – ქალი პაოლოს უკან. ელენე ბაქრაძე ბერიშვილი-ქართველიშვილი (1897-1978)“. სათაური ქმნიდა შთაბეჭდილებას, რომ გამოფენის ავტორები ე. ბაქრაძეს მიიჩნევდნენ დარიანული ლექსების ავტორად. სწორედ ელენე ბაქრაძე შევიდა გამოფენაში 50 ქალი საქართველოდან.

შეიძლება ითქვას, 90-იანი წლების შემდეგ კვლავ განახლდა სჯა-ბაასი ელენე დარიანის ვინაობის შესახებ. თანამედროვე მკვლევართა ნაწილს მიაჩნია, რომ ელენე ბაქრაძე ელენე დარიანის „პროტოტიპი“ იყო, ხოლო ლექსების ავტორი პაოლო იაშვილია. მეორე ნაწილი კი თვლის, რომ დარიანული ლექსების ავტორი ელენე ბაქრაძეა. ამ საკითხის გარშემო დავამ 2020 წლიდან პოლიტიკური განზომილებაც კი შეიძინა. კულტურის სამინისტრომ მოითხოვა ელენე ბაქრაძის მოგონებების, დღიურების, წერილებისა და ლექსების ლიტერატურის მუზეუმის მიერ გამოცემული კრებულის დაბრუნება, რადგან კრებულში რამდენიმე შეცდომა იყო დაშვებული, ელენე ბაქრაძეს მიეწერა ანა კალანდაძის ლექსები. გარდა ამისა, ადამიანების გარკვეულმა ჯგუფმა მიიჩნია, რომ ირღვეოდა პაოლო იაშვილის საავტორო უფლებები და ამ უფლებების დაცვა გადაწყვიტა.

მხატვრული თუ სიმბოლური სახეებით დარიანული ლექსები პაოლო იაშვილის პოეზიის ერთ განშტოებას წარმოადგენს. ცნობილია, რომ იგი ექსპრომტებისა და მისტიფიკაციის დიდოსტატი იყო, რომლისთვისაც ნიღბები წარმოადგენდა პროტესტს ყოველგვარი დამკვიდრებულის წინააღმდეგ. დარიანული ლექსების ავტორი ავლენს პოეტურ ოსტატობას, სიტყვის ძალას, სიმბოლისტური ესთეტიკის წვდომას, რის საპირისპიროდ, როგორც ბ. წიფურია წერს, ელენე ბაქრაძის ამავე პერიოდის ლექსები (მაგ., თუ გული მკვდარია; იყო ზღაპარი, იქ იყო პრინცი) მდარე ნიმუშებია, ბანალური აზრებით, ღარიბი რითმით, ტავტოლოგიებით, უინტერესო რიტმით, მიმზამველობის ნიმუშებით. „მისი ჩანაწერებიც არ ავლენს შესაბამისი კულტურული კონტექსტის ცოდნას. დარიანულ ლექსებსა და ელენე ბაქრაძის ლექსებს შორის სწორედ პოეტური ოსტატობისა და სიმბოლისტური ესთეტიკის ფლობის თვალსაზრისით ის უფსკრულია, რომელიც საკითხავს არ ხდის დარიანული ლექსების ავტორობას“ [წიფურია, 2018: 10].

ფსევდო-სახელის იდენტიფიცირება გარკვეულ რკალში ხდება, რომლის საზღვრები დადგენილია თავად პოეტის მიერ. ამგვარი მისტიფიკატორული თამაში მხოლოდ ენაშია აქტუალიზებული და მიმართულია პერსონიფიცირებული სუბიექტივისადმი. პოეტის ამგვარ სიმულაციას მისი შემოქმედებითი „თამაშით“ ხსნის ქეთევან ენუქიძე. საკუთარი სახელის სხვა სახელით შეცვლა, „პიროვნებად განსულიერების ერთგვარი ფორმა“ [ენუქიძე, 2006:21].

დარიანულ ციკლში სულ 14 ლექსია, ესენია: „მახილი“, „ზამთარში“, „ჩემი თავადი“, „ყოველთვის მაისში“, „მე და კატა“, „პირამიდებში“, „უვერტიურა“, „უკანასკნელი მოვიხსენი ტანსაფარავი“, „ფერადი სონეტი“, „ელენე დარიანი წერს უბრალოდ და აბნეულად“, „ცისფერი ქოლგა“, „წერილი ანნა ახმატოვას“, „დარიანული“, „პარიზისაკენ“.

სიმბოლისტები ყურადღებას აქცევენ ახალი ფორმების შემოტანას. პირველი კლასიკური სონეტის ავტორად ვალერიან გაფრინდაშვილი ელენე დარიანს მიიჩნევდა.

ლირიკული გმირის ამა თუ იმ კონკრეტული შინაგანი განწყობილების გადმოსაცემად დარიანული ლექსები სავსეა ფერებით. გვხვდება: ყვითელი წერილი, თეთრი სამოსი, ლურჯი ტალღები, ლურჯი მხარე და სხვა. ამავე ლექსებში სიყვარულისა და მარადიულობის სიმბოლოა **წითელი** („ცისფერი ოთახი წითლად იფარჩება“ („მე და კატა“); მყუდროების ფერია **თეთრი**, **მტრედისფერი**; **ყვითელი** სევდიან ემოციურ ფონს ქმნის, **მწვანე** კი სიმშვიდის, განახლების ფერია.

ლირიკული გმირის თვალი გარე სამყაროს აღიქვამს საკუთარი შინაგანი ბუნებიდან თუ სულიერი მრწამსიდან გამომდინარე და ამ სამყაროს თავისი ფერები გააჩნია.

უნდა აღვნიშნოთ, რომ „დარიანულ ლექსებში“ ყველაზე მეტად გვხვდება **ცისფერი** და **ლურჯი**, რომელიც მხატვრული თვალსაზრისითაც გამორჩეულია.

ცისფერი – სიყვარულს, **ლურჯი** კი იდუმალებას უკავშირდება:

„ჩემი ოთახი **ცისფერია**, **ნაზი ფერია**,

ცისფრად მორთული დამიხვდები, გააღე კარი“ („ზამთარში“);

„**ლურჯ სვინქსთან** მივა, დიდხანს უცქერს და დაღონდება“ („პირამიდებში“);

„მარტო ვიყავი!.. ჩემ გარშემო **ლურჯად ბნელოდა**“ („უვერტიურა“);

„თმას მიხილავენ **ლურჯ ნისკარტებით**“ („ცისფერი ქოლგა“);

„...ჩვენი მზე, ჩვენი **მხარე ლურჯი**“ („წერილი ანნა ახმატოვას“).

დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას, რომ პაოლო იაშვილის ლექსებში სჭარბობს **წითელი**, **ყვითელი**, როგორც „ბოროტი“ ფერი. ხშირად გვხვდება **თეთრი** და **შავი**; დარიანულ ლექსებში კი უფრო გამოკვეთილია **ლურჯი/ცისფერი**.

დარიანული დრო არის მხატვრული დრო, გარდა ერთი გამონაკლისისა („წერილი ანნა ახმატოვას“), ლირიკული გმირი თავისი ფიქრებით და გრძნობებით ცხოვრობს საკუთარ წარმოსახვით სამყაროში და მის სულზე აისახება ყოველივე დანარჩენი, რაც მის გარშემო ხდება. პ. იაშვილს შეუძლია თქვას: „რად დაღალულა ყვავილები ვენერას ფერით / მზის სიხარული ჩემს ფანჯარას რად ერიდება?“ ან კიდევ: „უხმოდ დასრულდა დღე უმზეო და მგლოვიარე. / მენატრებოდა და გულს აღარ ეიმედება“. წელიწადის დროთა ათვლას სიყვარულის სიმბოლური დროით – გაზაფხულით იწყებს. გაზაფხულის აღქმა თუ განცდა ელენე დარიანის სულიერ მოწყობილებათა განუყოფელი ნაწილია: „ჩვენმა ოცნებამ გაზაფხულზე იმხიარულა, / ახლა კი მესმის: ის არ მოვა, მას აღარ ელი“ („ზამთარში“).

დარიანული სიმბოლიკის მნიშვნელოვანი სახეა ძვირფასი ქვებიც (ლალი, მარგალიტი, იაგუნდი, მარჯანი, ზურმუხტი...). ლექსში „ყოველთვის მაისში“ გმირის გარე-სამყარო და შინაგანი ბუნება იცვლება. აქ ძვირფას ქვებს თავისებური ელვარება შეაქვს. ფერმკრთალ ქვებს ლალისა და ზურმუხტის წითელ-მწვანე ელვარება ენაცვლება: „...და ძვირფას ქვებით მომინდება მერე თამაში. / ზურმუხტს და ლალებს მოვიფანტავ ტანზე ძვირფასათ, / დავხუჭავ თვალებს: მეყვარება მაისის მზგავსათ“.

ლექსში „პირამიდები“ განსაკუთრებულ გამოხატულებას ჰპოვებს: ზღვა, უდაბნო, პირამიდები, მზისფერი სილა და აგრეთვე, მზის სიმბოლო, რომელიც განსხვავებულ გარემოში გვევლინება („იქ, სადაც სდუმან პირამიდები / მზის ქორწილის დროს მე დავწვები მზისფერ სილაზე“). მზე – სიცოცხლის, იმედისა და მგზნებარე სიყვარულის,

პირამიდები – მარადიულობის, უდაბნო – დუმილისა და უკიდევანობის ამსახველი, ზღვის წყალი განახლების, სამყაროს მთლიანობის და მუდმივობის სიმბოლოა. ადამიანი ამ მარადიულობის, სიცოცხლის, იდუმალებისა და ჰარმონიის შემადგენელი ნაწილია.

„დარიანული ლექსები“, რომელიც ცხრა წლის განმავლობაში იხვეწებოდა ახალი ფერებით, ლირიკული გარდასახვის იშვიათ მაგალითს წარმოადგენს.

პერსონაჟის შინა სამყაროს შესაცნობად, გმირის ხასიათის გასახსნელად, დარიანულ ლექსებშიც სათანადო ყურადღების არეალს წარმოადგენს ფერთა აღმნიშვნელი ლექსიკა. ლირიკული გმირი სამყაროს ფერებში აღიქვამს. პოეტმა იპოვა ახალი ფერები, ახალი ტონალობა. ფერის აღმნიშვნელ სიტყვათაგან პაოლო იაშვილს ყველაზე მეტად აქვს გამოყენებული წითელი, ყვითელი და თეთრი ფერი, დარიანულ ლექსებში კი უფრო გამოკვეთილია ლურჯი/ცისფერი, როგორც იდუმალების ფერი.

დასკვნა. ელენე დარიანის ფსევდონიმით გამოქვეყნებული ლექსები არა სიმბოლისტური, არამედ სატრფიალო-ესთეტიკური ლექსებია. იგი არ ითვალისწინებს მომდევნოს დაწერის, აზრის გაგრძელების ან დასრულების აუცილებლობას. მიუხედავად ფორმალური და შინაარსობრივი განსხვავებისა, მოტივები მსგავსია. მათში შეინიშნება ერთი ამბის განვითარება, რომლის ცენტრში დგას პიროვნება, თუმცა სამყაროსადმი მისი მიმართება ცვალებადია.

არსებობს სტილის ისეთი კომპონენტები (ლექსიკის, სინტაქსის თავისებურებანი, ფრაზის ინტონაცია), რომელიც ავტორის სახეს ქმნის. დარიანული ლექსები იმავე ზოგადი ნიშნებით ხასიათდება, რითაც მთელი პ. იაშვილის შემოქმედება, რომლისთვისაც დამახასიათებელია ალიტერაცია, მზის კულტი, სოფლის იდილიური სურათის წარმოსახვა თუ გატაცება პატიოსანი თვალებით. ფრაზების დალაგება, პოეზიის იდეურ-თემატური თუ სტილისტიკური კვალი, მხატვრული სახეები, მოქმედების განვითარება წარსულსა და მომავალში, სიმბოლური ხატებისა და სიმბოლოების ერთფეროვნება და ეტაპობრივი განვითარება, ერთი და იგივე ლექსიკური კონსტრუქციაც კი ადასტურებს, რომ დარიანული ლექსები იდენტური ავტორისგანაა.

როგორც ლ. ავალიანის აღნიშნავს, პოეტს უნდა დაენახა სამყარო არარსებული პოეტის და, თანაც, პოეტი ქალის თვალთ (2005, 172).

ამდენად, „ელენე დარიანის დღიურებში“ პაოლო იაშვილმა იმდროინდელი პოეზიისგან განსხვავებული ერთგვარი პოეტური ველი შექმნა. მაშინ პ. იაშვილი ორმაგი სირთულის წინაშე იდგა, რადგან ელენე დარიანი მხოლოდ ლირიკულ პერსონაჟად კი არა, „დარიანული“ ლექსების ავტორადაც უნდა აღექვათ. ეს იყო არა თვითმიზნური მისტიფიკაცია, არამედ პოეტურ-სტილისტური ექსპერიმენტი, გაცვეთილი, „დაკანონებული“ სატრფიალო ლექსების წინააღმდეგ მიმართული.

გამოყენებული ლიტერატურა

ავალიანი, ლ. (1977). *პაოლო იაშვილი*. თბილისი: გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველო“.

ავალიანი, ლ. (2005). *გიჟი დროის ქართული მწერლობა*. თბილისი.

ელენე დარიანი, ლექსები. (2000) [ზ. ლომჯარია, შემდგ.], თბილისი: გამომცემლობა „კოლორ-პრინტი“.

ენუქიძე, ქ. (2006). *მეტაპლაზმები პაოლო იაშვილის ლირიკაში*. კლასიკური და თანამედროვე ქართული მწერლობა, №10.

ლიტერატურის ისტორიის მცირე ლექსიკონი. (1972) [მ. დუდუჩავა, პ. შარაია... შემდგ.], თბილისი: გამომცემლობა „ნაკადული“.

მიქაძე, გ. (1984). *ფსევდონიმების ლექსიკონი*. თბილისი: გამომცემლობა „მეცნიერება“.

- სანაია, ფ. (2023). *ფერის აღმნიშვნელი ლექსიკა-ფრაზეოლოგიის ლინგვოკულტუროლოგიური ანალიზი (ქართული სიმბოლიზმის ფერები)*. დისერტაცია. თბილისი.
- წიფურია, ბ. (2018). *ცისფერყანწელები*. თბილისი: ილიას სახელმწ. უნივერსიტეტის გამომცემლობა.
- ჯალიაშვილი, მ. (2009). *შეხვედრა წიგნში / ლიტერატურული წერილები*. კლასიკური და თანამედროვე მწერლობა, თბილისი.

REFERENCES

- Avaliani, L. (1977). *paolo iashvili [Paolo Iashvili]*. Tbilisi: Publishing House „Soviet Georgia” „საბჭოთა საქართველო“.
- Avaliani, L. (2005). *giji drois kartuli mtserloba [Georgian writing of crazy times]*. Tbilisi.
- Elene dariani, leksebi [Elene Dariani, Poems]*. (2000). (Z. Lomjaria, Comp.). Tbilisi: Publishing House „Color-Print“.
- Enukidze, K. (2006). *Metaplazmebi paolo iashvilis lirikashi [The Metaplasms in Liric of Paolo Iashvili]*. *Classical and modern writing*. №10.
- Literaturis istoriis mtsire leksikoni [A small dictionary of literary history]*. (1972). (M. Duduchava, P. Sharia... Comp.), Tbilisi: Publishing House „Nakaduli“.
- Mikadze, G. (1984). *psevdonimebis leksikoni [Dictionary of pseudonyms]*. Tbilisi: Publishing House „Science“.
- Sanaia, P. (2023). *Feris aghmnishvneli leksika-frazeologiis lingvokulturologiuri analizi (kartuli simbolizmis ferebi) [Linguocultural Analysis of Color-denoting Vocabulary-phraseology (Colors of Georgian symbolism)]*. Dissertation. Tbilisi.
- Tsipuria, B. (2018). *tsisferkantselebi [Tsisferkantselebi]*. Tbilisi: Ilia State University Publishing House.
- Jaliashvili, M. (2009). *Shekhvedra tsignshi / literaturuli tserilebi [Meeting in the book / Literary letters]*. *Classical and modern writing*. Tbilisi.